

שְׂפִילָה לְהַמְרָה

כ סיון התשפ"ג
מפטירין וישלח יהושע
(יהושע ב, א)

פְּרִשְׁתָּ שְׂלֹחַ לְךָ

סיפור לשבת

"וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם" (טו, לח)

מעשה בבן ישיבה שבא לפני הגאון בעל הקהילות יעקב זכר צדיק לברכה, ושאל האם יוכל לעסוק ברישום תלמידים לחינוך תורני, שיש בזה משום הצלת נפשות. ענהו הקה"י "שב ותלמד!"

מיהר להבהיר: "לא התכוונתי בתקופת הלימודים. שאלתי על ימי 'בין הזמנים'! ענהו הסטיפלער: "בבין הזמנים, אפשר..." הודה וביקש לצאת, קרא לו הקה"י שישוב.

חזר, ורבינו נטל בידיו הקדושות את הציצית שבכגדו, והראה לו. הצביע על אחד החוטים, ואמר: "רואה אתה, חוט זה הוא 'השמש'. הוא היוצר את החוליות, והופך את החוטים לחפצא של מצוה! בתחילה, הוא היה הארוך מכולם. אך מה אירע, הוא הסתובב סביבם לזכותם. הסתובב והסתובב, וככל שהסתובב הלך והתקצר, עד שנהיה קצר כמותם..." - ופטרו לשלום...

{ הגש"פ הקהילות יעקב }

"וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם" (טו, מ)

הרב מילר סיפר שבצעירותו, כאשר למד בישיבה בחיפה, הוצרך פעם ראש הישיבה לנסוע אל מחוץ לעיר וביקשו להצטרף אליו. בימים ההם, סיפר הרב מילר, עדיין לא היו בנויים יישובים לאורך הכביש, והנוף שנשקף בעד חלון המכונית היה רק הרים, ים, שמים, אדמה.

לפתע, מצביע ראש הישיבה לכיוון מסוים ואומר לי: "שלמה, מה אתה רואה שם?" הבטתי לעבר המקום שאליו הצביע, ולא ראיתי שום דבר מיוחד.

"הסתכל טוב", ביקש ממני ראש הישיבה.

ואז התבוננתי וראיתי ילד ערבי כבן עשר מנהיג עדר ענק של בהמות, שוורים ופרות, כבשים ועזים.

"מה אנחנו יכולים ללמוד מכך?" שאל ראש הישיבה, ומשלא הבנתי אל מה רומזים דבריו, המשיך ואמר: "הרי הגוי הקטן הזה הוא כל כך קטן לעומת כל העדר הענק, ולכאורה הוא היה צריך להיות מושפע מהם, להתכופף על ארבע וללכת כמותם, ובכל זאת הוא אינו עושה כך. מדוע?"

כי גם הוא, הילד הערבי, הגוי הקטן הזה, יודע שהוא בן אדם וכל העדר הזה מורכב מבהמות... ומותר האדם מן הבהמה..."

האדם שונה מהבהמות למרות שהן רוב העולם!!! היהודי שונה משאר העמים למרות שהם רוב העולם!!!

זה סוד ההצלחה והכוח האדיר שמקריין יהודי שמקדש שם שמים, לבוש צנוע ומכובד!!!

והייתם קדושים לאלוהיכם....

{ עלינו לשבח }

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חי האדם
פרק ג' והשומר עיניו זוכה לכל ההשפעות

והנה, לאחר שחטא אדם הראשון, נקנסה מיתה על כל העולם פלו. ואפשר לבאר שנה הטעם שאמרו צדיקים, שכל השומר עיניו בקדושה מבטח לו שיזכה לאריכות ימים ושנים טובות, ויזכה לשפע של פרנסה ברוח ולשמחה גדולה ולכל טוב בכל הענינים כמובא בספרים, וזאת מפני שלאחר החטא הקדמון שעקרו היה חטא הראיה, התקלל אדם הראשון במיתה, וכן התקלל בקללת הפרנסה, כמו שכתוב (בראשית ג יט): "בזעת אפיך תאכל לחם", וכן התקלל בקללת העצבות, כמו שכתוב (בראשית ג יז): "בעצבון תאכלנה".

ומשום כך, כל השומר את עיניו בקדושה גדולה, הוא מתקן בקך את החטא הקדמון שעקרו היה פגם הראיה, ולכן הוא נצל מכל הקללות האלו, כי על ידי כך הוא עולה למקום של אדם הראשון קדם החטא, וממילא הוא זוכה לכל הברכות ולכל ההשפעות.

מדוע אדם הראשון צם דוקא מאה שלשים שנה

והנה כתבו חז"ל (עירובין יח), שאדם הראשון היה חסיד גדול, ולאחר שראה שבחטאו נקנסה מיתה לכל העולם פלו, צם והתענה מאה שלשים שנה לצופות פדי לתקן חטאו זה.

ובאר בעל ה"בן איש חי" בספרו "בן יהודע" (עירובין יח), שהטעם שאדם הראשון צם דוקא מאה שלשים שנה, מפני שהחטא הקדמון של אכילת עץ הדעת החל מפגם העינים, כמו שנאמר (בראשית ג ו): "וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי טָמֵא הוּא לְעֵינַיִם", ולכן צם אדם הראשון מאה שלשים שנה, אשר זה בגימטריא "עצין", וזאת כדי לתקן את חטא הראיה, וכן שנאמר העין, נהגים ממילא כל חטאי האדם, כי העין הוא הסרסור והשליח המביא לאדם את כל החטאים. עד כאן דבריו הקדושים.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
21:01	20:26	19:08	ירושלים
20:59	20:28	19:25	תל אביב
21:02	20:30	19:20	חיפה
20:59	20:26	19:25	באר שבע

הבן איש חי

ספר פסקי בן איש חי | הלכות שבת פתיחה

עשיית מלאכה מפני פחד ממוח

שאלה. יהודי נכנס ביום שבת בבית הגוי שמכיר אותו, וזה הגוי היה צריך להדליק נר אחד ביום בשביל לחתום המכתבים שלו, ולא היה משרת לפניו. ויגזור על היהודי שהוא שיקח נר של שוה מלפניו, וירד למטה בבית התבשיל להדליקו מן האש שיש שם ויביאנו לפניו. וזה היהודי נצטער מאד לחלל שבת בהדלקת נר, והיה יכול לרדת למטה ולא ידליק אלא יברח ויצא מן הבית של הגוי ההוא. אך היה ירא כי הגוי ודאי יכעוס עליו מאוד, ואז יפסיד סך עשרה זהובים שיש לו אצל הגוי כפקדון שבודאי יכפור בו, ולא יוכל לראות פניו בכעסו עליו כי הגוי רשע מאד. לכן זה לא כפלותו בעל כרחו ירד והדליק הנר והביא לו, ועתה בא לשאול אם יהיה לו בזה לפחות איזה צד פיטור מאיסור תורה, או לאו.

תשובה. לסברת רבי שמעון דסבירא ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה, גם זה הנידון דשאלה הנוכח הוא מלאכה שאינה צריכה לגופה, דזה היהודי לא היה צריך לגופה של מלאכה דהדלקה, ואף על גב דהויה לצורך הגוי פטור עליה. אבל ודאי לרבי יהודה דסבירא ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, הנה גם זה חייב שעשה איסור תורה.

וידוע כי הרמב"ם פסק מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב, ושאר פוסקים פסקו כרבי שמעון דפטור.

אין מתכוין ופסקי רישיה

קיימא לן כרבי שמעון [דאמר] דבר שאין מתכוין מותר, בין באיסור שבת בין בשאר איסורים וכנוכר בפוסקים. ומודה רבי שמעון בפסקי רישיה.

ספק לשעבר האם חשיב פסקי רישיה

זבובין אסור לצודם מדרבנן. ולכן צריך להזהר שלא לסגור תיבה או לסתום כלי שיש שם זבובין, מפני שהם ניצודין בסגירה זו. ואף על פי שאינו מתכוין לצודם, מכל מקום פסקי רישיה ולא ימות הוא. כיצד יעשה, יפריח הזבובין תחילה, ואחר כך יכסה הכלי או יסגור התיבה. במה דברים אמורים כשרואה הזבובין בעיניו, אבל אם אינו רואה אינו מחוייב לבדוק אם יש שם זבובין. וכן אם ראה והפריחן אינו מחוייב לבדוק אם נשאר איזה זבוב שם, דכיון שהוא ספק, סוגר כדרכו ואינו חושש דאין כאן פסקי רישיה.

פסקי רישיה באיסור דרבנן

יזהר שלא יחכך הרבה בזמן ולא יתעסק שם שמה יתלוש שער. וכן הנשים שיש להן שערות הרבה בראשן לא יחככו הרבה בצפרנים שלהן, דודאי יתלושו שערות. ובתוך החוטם שכיח שערות, ויזהר לקנח צואת החוטם שיבשה קצת בנחת, שלא יעקור שערות. וכן כשמקנח בעשיית צרכיו יזהר להרבות במים ויקנח ברפיון ידים, שאם יהיו מים מועטים ויקנח בחוזק יתלוש נימין בודאי.

פסקי רישיה בשבירת הקיסם שחוצץ בו שיניו

פה עירנו בגדאד דרכם לעשות מניפה שקורין מרווח"ה, שמנפין בה לשאוב רוח, ועושין מלולבים של תמרים שאינם ראויים למאכל בהמה, וכאשר תבלה זאת המניפה, יוכל האדם לחצוץ שיניו בראשי הקיסמים היוצאים ממנה בעודם מחוברים בה, ואין צורך לקטום אותם כלל, ומותר זה בשבת וכו'. ורק יזהר לחצוץ בנחת שלא ישתברו, דאם יעשה בכח וחוזק ישתברו בודאי והוי פסקי רישיה. ודומה לזה מצינו דאסור לכבד הבגדים על ידי מכבדות העשויים מקיסמים שלא ישתברו קיסמיהם. ועיין שולחן עצי שיטים בדין שברי כלי חרס, דדורס עליהן ואינו חושש, שכתב שם בבאיורים דחשוב דבר שאינו מתכוין, וכמו דשרי לילך על גבי עשבים בשבת וכו'. ואף על פי דקיימא לן דאסור לכבד הבגדים במכבדות העשויין מקיסמים, שלא ישתברו קיסמיהן, שאני התם דשובר כלי בידים, אבל הכא הוי ממילא ע"ש. אם יש לו קיסם מתוקן ומוכן מבעוד יום לחצוץ בו שיניו, אף על פי דאינו ראוי לבהמה, העליתי בסה"ק מקבציאל דאם אותו קיסם הוא קל מאוד ויבש, דודאי משתבר ראשו בחציצת שיניו אם יחצוץ בכח וחוזק, לית לן בה, ואין מחייבין אותו לחצוץ בנחת, אף על גב דהוי פסקי רישיה, יען כי זה מקלקל הוא, והמקלקל בפסיקת התלוש הרי זה מותר לגמרי.

ספר חרדים

פרק סו [תשובה ה] | דברי פבושין

חלילה, בהיותך שונא איש ישראל, תהיה מרפכה לטמא דעשר קלפין מסאבין הנקראים איה. ובהיותך דן לכף חובה, תהיה מרפכה לקלפת הטמא הנקראת חובה. ובספרך לשון הרע תהיה מרפכה לקלפת טמא הנקראת לשון הרע. ובהיותך בקלות ראש אין פחד אלהים נגד עיניך, ומדבר לבדיות ככעס ורע פנים וזעקה, תהיה מרפכה לקלפת הטמא הנקראת חרון אפו עברה וזעם וצרה אין פחד, דכתיב (תהלים לו, ב) נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו, ונמצאת חלילה דבק לעשר קלפין מסאבין. מחוץ למחנה הקדשה מושבו, וטמא תקרא. להכי פתיב במצד דהיה שונא את איש ישראל פאשר היה דנו לכף חובה ומדבר עליו לשון הרע בלי פחד ובכעס (ויקרא יג, מה-מו) והצורע אשר בו הנגע

פאשר האדם בין בני אדם, דומה לאדם שנפל לתוך הים, שאם לא יזהר מאד לשוב יפה, יטבע. וכשבורח מהם ומתבודד בינו לבין קונו, הנה הוא ספינה, ונמלט ודבק בו יתפרד. לכן זכר פי בעורך עמקם אמה בתוך הפכה, וחוישה מהר פן תלכד בפחי הארץ.

הוא יתפרד מודד מדה נגד מדה, אם באת להדבק בו פכה יעשה לך זכה יוסיף, ונמצאת חי לעולם. ודע באמת, כי לפי רב פרישותך מן העולם, יהיה רב דבקוהך בו יתפרד.

ספר חסידים

סימן ט

כתיב בסוף הושע שובה ישראל עד ה' אלהיך גדולה התשובה שמגיע עד כסא הכבוד שנאמר (הושע יד ב) עד ה' והיא א' מן הדברים שקדמו לעולם והיא שקולה כנגד כל הקרבנות שנאמר (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לא נאמו זבח אלא זבחי. ואל יראה לבעל התשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העוונות והחטאים והפשעים אשר העוה וחטא ופשע כי אין הדבר כן אלא אהוב הוא ונחמד לפני הבורא יותר מן הצדיקים שהרי טעם את החטא וכפה את יצרו ואחז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד:

סימן ס"א

כתיב בקהלת (קהלת ד ו) טוב מלא כף נחת ממלא חפני עמל ורעות רוח נחת רוח ואחד טוב כי מלא כף שאדם נותן ליראי שמים עניים שירדו מנכסיהם ממלא חפנים לעניים שאינם מהוגנים אשר בהם עמל ורעות רוח ולא עוד אלא שנחשב לו לעון כשהוא נותן לפריצים ונותן להם אתנני זנות ובעילות ומקיים מורדים בהקב"ה בעולם לפיכך יתפלל אדם להקב"ה לעולם שיזמין לו בני אדם מהוגנים ד"א מלא כף נחת בצדקה ברצונו הטוב ושלא בגערה ממלא חפנים שנותן שלא ברצונו ולבו רעה כדכתיב (דברים טו י) אל ירע לבבך בתתך לו ד"א טוב לאדם לפרנס אחרים אם אין לו אלא לפרנס נפש אחד טוב משיתן לחמשה ולא יספיקו נמצא חפנים עמל לפי שכל אחד חסר אבל אם גם אחרים נותנין לכל אחד ואחד טוב לו לתת גם הוא לכל א' ואחד ועל זה נאמר פזר נתן לאביונים ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה וצריך כל אחד ואחד הן עשיר הן עני לפי כחו להיות משועבד להקב"ה ורנטייר בלעז פרוטה או מחצה לשבוע להיות חק קבוע ולא יעבור להראות שהוא עבד למקום ומה שהוא נותן הוא כפרת נפשו וכל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול והעני שאינו יכול להרבות בנתינה יעשה מצות בגופו ואסור לפרנס לכוף העני לעשות צדקה והעושה כן נעשה כגודלו גודל מזה ונותן לאיש אחר:

חידושים לפרשה

"שִׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשֵׂי אֶהָם." (במדבר יג, ב).

כתב הרב בן איש חי, רבינו יוסף חיים זצוק"ל, בספרו "בן איש חי - דרשות" (וכן שמעתי מפי רבי, רבי יעקב גאגולאשווילי שליט"א), שהשי"ת רמו למשה בתוך דבריו, שבאמת ראוי היה לשלוח רק שני מרגלים, נשיאי שבט יהודה ואפרים, הרי הם כלב בן יפונה ויהושע בן נון, רק שבעוונות לא זכה משה להבין הרמו, ועשה כפשט הדברים. וכתב שרמוז הדבר במה שכלל ה' דברו ואמר: "איש אחד איש אחד" - לרמוז לשני אנשים

מתוכם. וכן רמוז באמרו "כל נשיא בהם" - המלה "נשיא" בגי' יהודה אפרים, לרמוז שנשיאי שבטים אלו ראויים לשלוח זה. עיין שם, שהביא עוד רמזים לזה. והוסיף הרב עוד בספרו 'עוד יוסף חי', שרמוז כן גם בטעמים של "איש אחד איש אחד": "תרסא" ו"אולא גריש". עיין שם. וזו לשונו בקיצור בספר "בן איש חי - דרשות": מאחר שהקב"ה ידע עתידות, שהם יחטאו, וגורמים רעה גדולה, ורק שנים ידברו טוב, הנה לו לצוות מעיקרא שלא ישלחו אלא את יהושע וכלב. ואיך אמר לו: שלח נשיא מקל שבט, וידוע הוא שזה יציא דבה רעה בודאי? נ"ל בס"ד דבאמת השי"ת בדבריו צנה על שבט אפרים ושבט יהודה, שיגיע דיהושע וכלב, שהם משני שבטים אלו, לא יצא דבר רעה. אף דבר דבריו ברמז, רק שאם הנה מנל העדה באותה שעה טוב, היו מבינים דבר ה' על אמתתו, ולא היו שולחים אלא רק משבט יהודה ומשבט אפרים, כי הקב"ה אינו גוזר רע חלוט, פי אם טוב, אלא החסרון מצד האדם, אם אינו ראוי, אז יתהפך הטוב לרע לו... וזה היתה פונתו ויתברך באמרו "איש אחד איש אחד למטת אבותיו תשלחו"... וזהו ופרש לו הדברים יותר, ואמר "כל נשיא בהם"... גם עוד רמוז על פונתו האמתית בדברים ההם באמר "כל נשיא בהם" כי "יהודה אפרים" עולה מספרם "נשיא", ולא ימצא במספר שני שבטים מספר זה של "נשיא" פי אם רק ביהודה ואפרים, וזהו להם להרגיש, ולא להרגישו... ובזה יובן בס"ד המדרש בפרשה זו: "שלח לך אנשים" - זהו שאמר הכתוב: "לא ידעו ולא יבינו פי טח מראות עיניהם מהשפיל לבתם". וקפי האמור מובן, שלא הבינו הפנה של הקב"ה בדברים אלו, שאם היו מרגישים פרוש האמת, לא היו נזוקין, אך העונות של העגל גרמו, שיחשעלם מהם באור האמת, כדי שיתגלגל הדבר הקשה עליהם. עכ"ל. ונ"ל בס"ד להוסיף רמוז נפלא, והוא כי "שלח לך אנשים" (789) בגי' "הושע בן נון, כלב בן יפנה" (788) עם הכולל (שכן אז עוד לא נקרא "יהושע", אלא "הושע"). ודוק.

{ 'תורת מאיר' | הרב מאיר מושיאשווילי שליט"א }

ויעבדי כלב עקב היתה רוח אהרת עמו ומלא אהרי וכו' (יד, כד)

נראה לפרש בס"ד ע"פ מ"ש הגאון חיד"א ז"ל בנחל קדומים בפרשה זו בשם רבינו האר"י זיע"א פה בפסוק ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההם, שהשבטים שנתעברו במרגלים היו דוקא בחליכה, אבל כשגמרו להוציא דיבה נסתלקו ולא חזרו עמהם. אמנם נשמת לוי ואפרים שנתעברו ביהושע, וכן נשמת יהודה שנתעברו בכלב, אלו נשארו בהם גם בחזרה, עכ"ד ע"ש. ובזה יובן ויעבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו, ר"ל גם עקב, דהיינו לבסוף בחזרה, ג"כ היתה רוח אחרת עמו, היא נשמת יהודה, ולא כמו שאר המרגלים שנסתלקו מהם נשמות השבטים לבסוף בחזרה, אלא הוא נס עקב נשארה רוח אחרת עמו, יען כי הוא וימלא אחריו, ולכן נשארה עמו נשמת יהודה גם לבסוף. גם אפשר לומר שרמוז בתיבת עקב על זכות יעקב אע"פ שעיקר שמו הוא עקב, דאחרי ליה זכותו שלא יחטא כאשר הלך להשתטח על קברי האבות זיע"א. וכתב רבינו מהר"ם אלשיך ז"ל שעיקר סמיכתו בזה היתה על זכות יעקב אע"פ שיגין עליו, שלא יתעורר בו עתה אותו חטא של יהודה ראש השבט שלו שהביא דיבה ליעקב באמרו הכר נא הכותנת בנך היא, ע"ש ודוק.

{ 'ברכת הרי"ח' לרבנו יוסף חיים זיע"א }

נצור לשונך מרע

הלכות רכילות | כלל ח סעיף ד

עוד יש דברים, שהם אסורין משעם אבק רכילות, כגון, אם מה שמספר לו, מה שאמר פלוני עליו, (ה) אינו דבר גנאי, רק דבר, (ו) שדברך פני אדם להקפיד קצת, כשאומרים לו בפניו.

(ה) אינו דבר גנאי. וכל שכן אם הוא דבר גנאי, אפילו לית ביה איסור כל כך רק הוא דבר שאינו הגון, כגון שיספר לו איך שאמר פלוני עליו איה נמצא אש כי אם בביתו שמבשלין תמיד בשר ודגים וכיו"ב, בודאי הוא בכלל אבק רכילות. וכל שכן לפי מה שכתבנו בחלק א' בכלל ט' בשם הסמ"ג והגהמ"י דדבר זה הוא לשה"ר גמורה, ממילא אם יספר לו שאמר פלוני דבר זה עליו הוא בכלל רכילות.

(ו) שדרך בני אדם להקפיד קצת. שז"ל הירושלמי דפאה בא וראה כמה קשה הוא אבק לשה"ר, שדברו הכתובים לשון בדאי בשביל להטיל שלום בין אברהם לשרה ותצחק שרה וכו'. וז"ל הפני משה שם: אבק לשה"ר, לפי שאין זה לשה"ר ממש אפילו אם אמרה ואדוני זקן דמאי גנאי דיברה עליו, אלא כאבק לשה"ר הוא, ואפ"ה דברו הכתובים דברי בדאי שלא נכתב אח"כ מה שאמרה ואדוני זקן, ומה שאמר הירושלמי אבק לשה"ר ולא אבק רכילות, לפי שהדבר קאי על שרה כמו שפירש הפני משה, וגם ידוע הוא שמהם פעמים נקרא רכילות בשם לשה"ר, ולכן הזכירו חז"ל בכל מקום סתם אבק לשה"ר. (באר מים חיים)

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות

עמותת "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת פלכלית ע"י מתן סיוע פלפלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים

- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים

- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוק

- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

לתרומות:

בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104

קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965

ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:

alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה

אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG

054-4785404 | 054-6091685

בצדקה תכוננו
גמ"ח סיוע חינוכי וסיוע לתנוקות

חיוזק אמונה וביטחון

הובת המנהיג להתייחס גם לפרטים

יש נקודה חשובה שצריכה להיות במנהיג, שהוא צריך להתייחס באופן פרטני ואישי לכל אחד ואחד, זאת אומרת להתבונן בתשומת לב בצרכים המיוחדים של כל אחד כדי שיגדל ויתפתח כפי הראוי לו, כי לכל אחד יש כישורונות ויכולות המיוחדים לו, ולכן צריך ליתן דעת ולהכיר מי מתאים לו מה.

וכך מספרים רבותינו במדרש שמות רבה: 'כשהיה משה רבנו רועה את צאנו של יתרו במדבר ברח גדי מהעדר ומשה רבנו רץ אחריו! עד שהגיע לחורשה, שם כתוב עד שהגיע לחסות' ושם מצא את הגדי לצד בריכה של מים עומד ושותה. כיוון שהגיע משה אצלו אמר: 'אני לא יודע שרץ אתה מפני צמא! עייף אתה!'! מיד הרכיבו על כתפו והיה מהלך' אמר הקב"ה: "יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם? חייך! אתה תרעה את צאני ישראל".

וכאן תהיה הצדיק רבי מנדל דן מסטריקוב ז"ר צדיק לברכה: לכאורה הלא משה רבנו נכשל במבחן! מינהו כשומר צאן והפקיר עדר שלם בכדי ללכת אחרי גדי בודד, איך ניתן היה להפקיד בידיו את כל עם ישראל? אולם הוא מקשה הורא מתרין: המבחן היה: האם משה רבנו יבין שהעדר מורכב מגדיים בודדים? שזה כל פרט ופרט עולם בפני עצמו! ובמבחן הזה - הוא הצליח! הוא הבין שלפעמים צריך להקדיש זמן לגדי בודד בזמן שאחרים יסדרו בעצמם לזמן מה,

זה המבחן של כל מנהיג עדה של כל הורה ושל כל מורה: האם הוא יודע ומרגיש שהעדר מורכב מפרטים? שכל אחד הוא עולם מלא! האם הוא מבין שלכל אחד אישיות משלו וצרכים משלו אין פה שיטת 'העתק הדבק' ולכל אחד נדרשת גישה אחרת והתייחסות נפרדת.

רואים זאת גם בתפילתו של משה למינוי מנהיג אחר תחתיו (במדבר כו טז-יח): 'פקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר איש על העדה. אָשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יִצְיֵאָם וְאֲשֶׁר יָבִיֵאָם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' פְּצֹאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לֵעֹלָה. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת הַחֹשֶׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יָדְךָ עָלָיו." כותב רש"י: "אָשֶׁר רוּחַ בּוֹ - כאשר שאלת שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד" לכן ביקש משה רבנו: אָלֶהִי הַרוּחַת אֲתָה יודע איך להנהיג את העולם! ואיך אחד ואחד ומה צרכיו מה יכולותיו, כשורונותיו אז אני מבקש ממך: שאתה תמנה מישוהו על העדה שהוא יוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

ורש"י אומר שככה ענה לו ה' אָשֶׁר רוּחַ בּוֹ מה זה רוּחַ בּוֹ? שהוא יוכל להלוך כך, וה' השיבו: "כאשר

שאלת, הוא יש לו את הרוח הזאת!" וזה אחד מסודות המנהיגות להתייחס ולטפח כל אחד ואחד באופן אישי ומיוחד כפי אישיותו וכשורונותיו ויכולותיו היחודיות ולפתח להעצים אותו! ואכן כל מנהיגי הדורות העצימו והדריכו את תלמידיהם באופן אישי ומיוחד, כי ידעו שלכל אחד יש שורש נשמה אחר יכולות וכשורונות אחרים וגם דרך מיוחדת משלו בעבודת השם.

אחת הדוגמאות המופלאות לכך דמותו של המשגיח של ישיבת מיר בליטא רבי ירוחם ליכוביץ ז"ר צדיק לברכה הוא היה אומר: "אין לילה שבו הוא הולך לישון לפני שהעביר במוחו את כל 400 בחורי הישיבה! וחשב: כיצד לקדם כל בחור ובחור?" ואכן ביום המחרת היה המשגיח מיד מתחיל להוציא מן הכח אל הפועל את אותם רעיונות ומחשבות! תוך חתייה לקדם כל בחור באופן אישי ופרטני על פי תכונות נפשו ואישיותו. כמו כן חילק את בני הישיבה לקבוצות קטנות ללימוד מוסר והשקפה בכדי שיוכל להתאים את דבריו לרמה של כל בחור ובחור!

לדוגמה בחורים שהגיעו מגרמניה, משווייץ או ארצות הברית ולא חונכו מצעירותם ב'חדרים' על טהרת הקודש כך שהיו חסרים יסודות רבים בהשקפת היהדות, הם שמעו 'ועדים' מיוחדים בהם לימד אותם המשגיח אודות התורה והשקפתה כאשר על אותם הועדים מבוסס הספר הנפלא שלו 'דעת תורה'. ואכן כל אלו שהשתתפו בוועדים הללו - צמחו לענפי עולם! ובהם ניתן למנות את המשגיח רבי שלמה וולבה, ואת ראש ישיבת 'תורה אור' הגאון רבי חיים פנחס שיינברג ועוד רבים אחרים!

בדור האחרון היה מרן החזון אי"ש ז"ר צדיק לברכה זכותו תגן עלינו אמן! הוא לא תפס כל משרה רשמית; לא בישיבה ולא ברבנות אבל הוא פיתח והדריך רבבות של תלמידים! איש איש על פי כשורונותיו ויכולותיו,

וכך הצליח להעמיד גדולי תורה ויראה ביניהם; הגאון רבי משה יהושע לנדא, רבי יעקב ויינר, רבי חיים ברים, רבי שמואל אויערבך, רבי יחזקאל ברטלר, רבי אברהם גניחובסקי, רבי גדליה נאדל, רבי חיים גריינמן, רבי יעקב אידלשטיין, רבי שלומקה ברמן, רבי נתן שולמן, רבי רב יפה, רבי חיים קנייבסקי, רבי ניסים קרליץ, ויש עוד! הרב בויער ועוד ועוד כולם הפכו להיות גדולי תורה ממש.

מה היה העיקרון המרכזי בשיטת הלימוד של החזון איש? לדעת את כל התורה כולה! וללמוד 'לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא' הוא היה אומר: 'כל אחד חייב ללמוד את השם עד גיל בר מצווה! ואחר כך לחזור עליו עוד ועוד ועוד, כאשר הלימוד עצמו צריך

להיות במטרה: 'לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא' כלומר להוציא מהגמרא פסקי ומיוחד כפי אישיותו וכשורונותיו ויכולותיו היחודיות ולפתח להעצים אותו! ואכן כל מנהיגי הדורות העצימו והדריכו את תלמידיהם באופן אישי ומיוחד, כי ידעו שלכל אחד יש שורש נשמה אחר יכולות וכשורונות אחרים וגם דרך מיוחדת משלו בעבודת השם.

אחת הדוגמאות המופלאות לכך דמותו של המשגיח של ישיבת מיר בליטא רבי ירוחם ליכוביץ ז"ר צדיק לברכה הוא היה אומר: "אין לילה שבו הוא הולך לישון לפני שהעביר במוחו את כל 400 בחורי הישיבה! וחשב: כיצד לקדם כל בחור ובחור?" ואכן ביום המחרת היה המשגיח מיד מתחיל להוציא מן הכח אל הפועל את אותם רעיונות ומחשבות! תוך חתייה לקדם כל בחור באופן אישי ופרטני על פי תכונות נפשו ואישיותו. כמו כן חילק את בני הישיבה לקבוצות קטנות ללימוד מוסר והשקפה בכדי שיוכל להתאים את דבריו לרמה של כל בחור ובחור!

לדוגמה בחורים שהגיעו מגרמניה, משווייץ או ארצות הברית ולא חונכו מצעירותם ב'חדרים' על טהרת הקודש כך שהיו חסרים יסודות רבים בהשקפת היהדות, הם שמעו 'ועדים' מיוחדים בהם לימד אותם המשגיח אודות התורה והשקפתה כאשר על אותם הועדים מבוסס הספר הנפלא שלו 'דעת תורה'. ואכן כל אלו שהשתתפו בוועדים הללו - צמחו לענפי עולם! ובהם ניתן למנות את המשגיח רבי שלמה וולבה, ואת ראש ישיבת 'תורה אור' הגאון רבי חיים פנחס שיינברג ועוד רבים אחרים!

בדור האחרון היה מרן החזון אי"ש ז"ר צדיק לברכה זכותו תגן עלינו אמן! הוא לא תפס כל משרה רשמית; לא בישיבה ולא ברבנות אבל הוא פיתח והדריך רבבות של תלמידים! איש איש על פי כשורונותיו ויכולותיו,

וכך הצליח להעמיד גדולי תורה ויראה ביניהם; הגאון רבי משה יהושע לנדא, רבי יעקב ויינר, רבי חיים ברים, רבי שמואל אויערבך, רבי יחזקאל ברטלר, רבי אברהם גניחובסקי, רבי גדליה נאדל, רבי חיים גריינמן, רבי יעקב אידלשטיין, רבי שלומקה ברמן, רבי נתן שולמן, רבי רב יפה, רבי חיים קנייבסקי, רבי ניסים קרליץ, ויש עוד! הרב בויער ועוד ועוד כולם הפכו להיות גדולי תורה ממש.

מה היה העיקרון המרכזי בשיטת הלימוד של החזון איש? לדעת את כל התורה כולה! וללמוד 'לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא' הוא היה אומר: 'כל אחד חייב ללמוד את השם עד גיל בר מצווה! ואחר כך לחזור עליו עוד ועוד ועוד, כאשר הלימוד עצמו צריך

מתוך הרצאתו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א

בבית מדרש קהילות פז, בני ברק
בתאריך 16.06.2021

לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו
(גם מטלפון כשר) 02-3724787

להצלחה בעסקים
בן ציון בן חנה
לעילוי נשמת
אליס בת פרלח

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה
אבנר מואיז בן משה

לעילוי נשמת
קידנו ברק בן זייתה,
יעקב בן עזיזה
דוד בן רבקה

לעילוי נשמת
זייתה בת סהלה
שולה בת חנה
חנה בת רומיה ע"ה

ניתן להשיג 'קובץ מלווה בבעיות השעה בעניני כשרות' בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

לעילוי נשמת
ציון בן יהודה
אבנר בן יהודה
אפרים בן שושנה

להצלחה למוסדות
'לדעת חכמה ומוסר'

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה שרון
רינה בת איבון

לרפואה שלמה מהרה
אלישע בן שרה
תמר בת שלמה
יסמין בת אביגיל